

BISTÅNDS- ANALYS 2025

Denna rapport kan nedladdas utan kostnad på www.eba.se.

Formgivning: Emma Andersen, Seventy-five Year Plan AB.

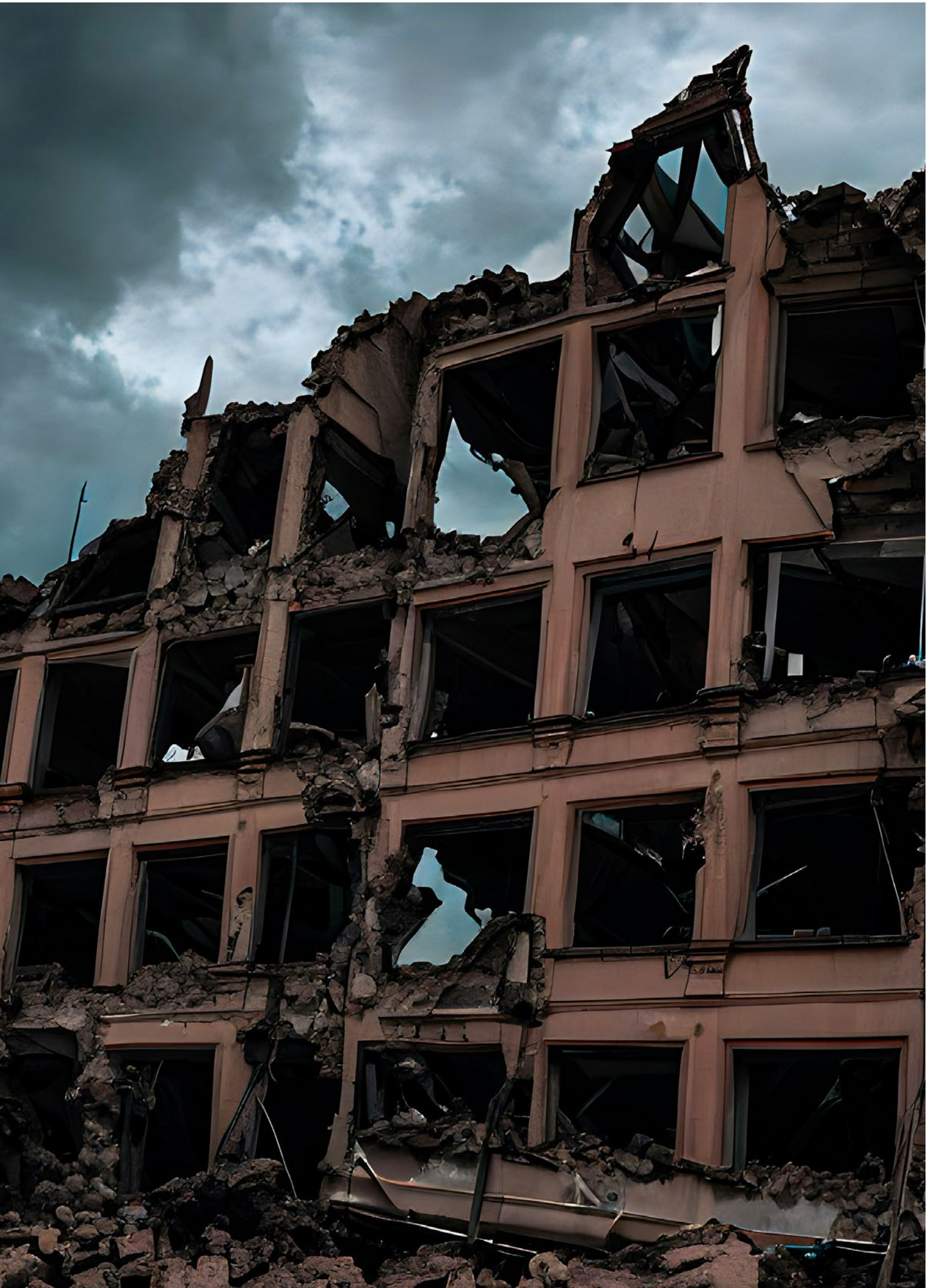
Tryck: Elanders Sverige AB.

BISTÅNDSANALYS 2025

Årsrapport från Expertgruppen för biståndsanalys för år 2024

INNEHÅLL

Förord	5
Tillbakablick	6
Hur kan biståndet stödja demokrati och rättsstat?	8
Vad innebär regeringens reformagenda för biståndet?	11
Resultat och transparens i det svenska biståndet	13
Kamp för jämlika rättigheter	15
Hur bryts cykeln av fattigdom och exkludering?	16
Lokala aktörer behöver bättre stöd	18
Handelsrelaterat bistånd	21
Ökade krav på klimatbiståndet	22
Hur effektivt är biståndet till multilaterala organisationer?	26
17 perspektiv på global hälsa	27
Framåtblick	28
Rapporter och seminarier under 2024	30
<i>Pågående studier per 31/12 2024</i>	30
<i>EBA-rapporter 2024</i>	32
<i>Podcastsamtal 2024</i>	32
<i>Development Dissertation Briefs (DDB) 2024</i>	33
<i>Underlagsrapporter 2024</i>	33
<i>Seminarier 2024</i>	34
Expertgruppen	35

Katt i ruinen av ett hus som förstörts av ryska armén, Borodjanka, Kiev oblast, Ukraina. Foto: Alex Fedorenko/Unsplash.

FÖRORD

Under året har omvärlden blivit farligare, mer polariserad och vi har sett fler människor på flykt. Kriser och krig, som Rysslands anfallskrig i Ukraina och den humanitära situationen i Gaza, har förvärrats. Samtidigt riskerar medialt osynliga och politiskt mindre prioriterade kriser att bli än mer bortglömda.

Demokratiska statskick utmanas allt mer.

ÖKAD UTSATTHET har inte mötts av ökad finansiering, prognoser för 2024 pekar snarare på en minskning av det globala biståndet. Det svenska biståndet har i två år hållits konstant i nominella termer. Med ambitionen att biståndet ska ge tydligare konkreta resultat (vattna där det växer) har regeringen beslutat att avveckla biståndet till ett antal sviktande stater.

Regeringens omläggning av biståndet har under året tagit fart. I december 2023 fattade regeringen ett nytt inriktningsbeslut, den så kallade reformagendan. EBA har publicerat en genomgång av det politiska inriktningsbeslutet som utgångspunkt för framtida uppföljning och utvärdering av reformagendans genomförande.

Biståndet är i dagsläget kanske mer politiserat än på länge, vilket skapar behov av tillförlitliga underlag från oberoende aktörer. Efterfrågan på EBAs kunskapsunderlag har under året varit högre än tidigare år. Att så sker i tider av reformering är både väntat och glädjande.

EBA har under året publicerat flera studier med direkt bäring på biståndspolitikens förändring, om exempelvis biståndets transparens, långsiktiga effekter av utvecklingsbistånd, hälsobiståndets möjligheter och utmaningar i en ny tid, det humanitära biståndets "lokalisering" och mycket mer. Biståndsanalys 2025 ger en kortare sammanfattning av dessa kunskapsunderlag. Vi hoppas att denna årsrapport, och de respektive rapporterna, är av intresse och relevans för en bred publik.

Stockholm, mars 2025

Torbjörn Becker, ordförande

Malin Oud, vice ordförande

Jenny Deschamps-Berger, ledamot

Lars Niklasson, ledamot

Anders Pedersen, ledamot

Åsa Regner, ledamot

Katarina Tracz, ledamot

Andreas Wladis, ledamot

TILLBAKABLICK

Torbjörn Becker ser tillbaka på ett år präglad av geopolitisk maktkamp i världen. En maktkamp som kan innebära ett mer politiserat och polariserat bistånd. Inom Sverige är reformagendans genomförande och dess effekter i fokus för EBAs intresse.

Om du ser tillbaka, vad tycker du är mest intressant ur EBAs perspektiv?

– Ur ett svenskt perspektiv är det naturligtvis både intressant och viktigt att se hur regeringens ambition med reformagendan implementeras och hur det påverkar både det som görs, men också det som inte görs framöver. Vi är alla fokuserade på hur biståndet kan ge mesta möjliga effekt givet de resurser vi har till vårt förfogande. Det kan innebära hårda prioriteringar av olika länder och tematiska områden och hur biståndet genomförs. EBAs roll i detta är att på ett systematiskt sätt kartlägga vad reformagendan innebär, men också att framöver utvärdera hur det sedan faktiskt fungerade.

Vilka större internationella trender ser du av betydelse för biståndet?

– Världen har hamnat i en geopolitisk maktkamp där auktoritära stater utmanar en mer liberal, rättsbaserad, världsordning. När olika sidor strävar efter att få med sig andra länder i sina respektive block eller system, riskerar också biståndet att bli mer politiserat och polariserat. Samtidigt ställer de humanitära kriserna stora krav på biståndet. Kombinationen gör det svårare för biståndet att uppnå önskade effekter på demokratisk omställning, miljö och klimat, och en hållbar utveckling för människor som lever i fattigdom.

Hur har svensk politik förändrats och vad betyder det för biståndet och för EBA?

– Att reformagendan har ett fokus på transparens och resultat är inget nytt i sig. Det intressanta är vad som konkret kommer att förändras i och med den nya inriktningen och vad det får för konsekvenser i praktiken. Att tydligt visa för beslutsfattare och den skattebetalande allmänheten hur pengarna används är avgörande för utvecklingen av det framtida stödet för bistånd. Det är också en förutsättning för att styra biståndet till de områden där det gör störst nytta. Det

finns helt klart ett behov av att utveckla EBAs analys inom detta område ytterligare.

Ett annat viktigt område är hur biståndets positiva effekter kan förstärkas av näringslivet och av handel med länder som tar emot bistånd. Om biståndet kan spela en katalytisk roll för utvecklingen av privat sektor, är mycket vunnet i länder som behöver ekonomisk tillväxt för att lyfta människor ur fattigdom. Inte heller handelsrelaterat bistånd är en ny tanke. Det som blir intressant att följa är hur den i praktiken omsätts till resultat.

”Att tydligt visa för beslutsfattare och den skattebetalande allmänheten hur pengarna används är avgörande för utvecklingen av det framtida stödet för bistånd”

Berätta om årets EBA-studier.

– EBAs roll är att bidra med kunskap om vad som har fungerat i biståndet och hur det kan vägleda framtida strategier och prioriteringar. Under året som gått har vi lagt ytterligare 10 EBA-rapporter till den kunskapsbasen.

En studie som rönt stort intresse är *Evidence-Based Anti-Corruption? Evaluation of Sida's Efforts to Reduce Corruption in Partner Countries*, som bidragit till en ökad förståelse för korrupcion som utvecklingshinder. En annan är utvärderingen av biståndet till Liberia, *The Long and*

Foto: Juliana Wolf Garcindo.

”Vi ser EBA som en producent av kunskap som bidrar till att ge största möjliga effekt för de pengar vi gemensamt lägger på biståndet”

Winding Road: Evaluation of Swedish Long-Term Development Cooperation with Liberia, som kan påverka hur framtida strategier i länder utformas. I december lanserades *En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa*, där 34 författare tillsammans bidrar till större samförstånd kring framtidens globala hälsoutmaningar. Dessa och årets övriga rapporter presenteras närmare i Biståndsanalys 2025.

Men det är inte bara årets studier som uppmärksammas. *Det är resultatet som räknas: För en bättre resultatredovisning av biståndet från 2023* har diskuterats även detta år och har, tillsammans med rapporten *Det svenska biståndets*

transparens, bidragit till arbetet med reformeringen av biståndets resultatredovisningar. EBAs rapporter har lång livslängd och uppmärksammas ofta även flera år efter lanseringen.

Med rapporterna som grund sprider EBA kontinuerligt kunskap i dialog med biståndsaktörer och via olika kanaler som seminarier, poddar, nyhetsbrev, webben och sociala medier, i syfte att informera beslutsfattare, genomförare och den intresserade allmänheten. Vi ser EBA som en producent av kunskap som bidrar till att ge största möjliga effekt för de pengar vi gemensamt lägger på biståndet.

HUR KAN BISTÅNDET STÖDJA DEMOKRATI OCH RÄTTSSTAT?

Med en global tillbakagång för demokratin står arbetet med att stärka demokratiska institutioner och rättsstatens principer inför stora utmaningar. Svenskt utvecklingssamarbete har länge prioriterat demokratistöd, men med vilka resultat?

DE SENASTE 15 ÅREN har präglats av demokratisk tillbakagång i många länder. Över 70 procent av världens befolkning lever idag i auktoritära stater. Frågan hur demokratiska institutioner, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer kan stödjas under utmanande omständigheter är därmed mer aktuell än på länge. Att främja frihet och bekämpa förtryck är ett prioriterat område i regeringens biståndspolitik och Sverige har länge varit en av de givare som satsat mest på demokratirelaterat stöd som andel av biståndet. Hur ser då kunskapen om effekterna ut?

EBA har under åren studerat olika aspekter av demokratistödet och utökade under 2024

”Att främja frihet och bekämpa förtryck är ett prioriterat område i regeringens biståndspolitik”

kunskapsbasen ytterligare. En tidigare EBA-rapport (*Niño-Zarazúa m.fl. 2020*) som undersökt effekterna av internationellt demokratistöd fann att biståndet har en positiv, men liten, påverkan på demokratimått, i synnerhet i länder som är på väg att demokratiseras. Insatser för att stärka centrala demokratiska institutioner, såsom val, civilsamhälle, fri media och mänskliga rättigheter, visar sig vara mest effektiva. Sverige har som en del av demokratibiståndet stöttat just valprocesser. En tidigare EBA-studie som sammanställt kunskaper om valstöd (*Pearce Laanela m.fl. 2021*) pekar på att stödet i vissa fall, till exempel i länder som Sydafrika, Namibia och Bosnien och Hercegovina, tydligt bidragit till demokratisering, men i andra fall haft kortlivade resultat.

Men Sverige och andra demokratiska stater är inte ensamma om att bistå med finansiella flöden till låg- och medelinkomstländer. Auktoritära aktörer med konkurrerande motiv skapar behov av strategiskt agerande för att motverka demokratisk tillbakagång. *Gafuri (2024)* visar att autokratiska givare, inte minst genom snabba och synbart effektiva stöd, kan påverka demokratistödet till

Kvinnor från Rawalpindi väntar på att få rösta i det pakistanska valet. Foto: Rachel Clayton/DFID.

mottagarländer negativt. *Kopacheva (2024)* pekar på betydelsen, särskilt i repressiva stater, av individers ekonomiska resurser och sociala nätverk för mobilisering av medborgerligt engagemang.

ETT LANDS FÖRFATTNING utgör en viktig grund för dess tillämpning av demokrati och rättsstatens principer. EBA publicerade under 2024 en rapport som sammanställer lärdomar av 30 års stöd till författningsbyggande (*Saunders m.fl. 2024*). Författarna finner att det externa stödet, som kan bestå av allt från finansiering till medling och opinionsbildning, har institutionaliserats och professionaliserats över tid. En önskad bieffekt av detta är att de som ger stöd till författningsprocesser ofta hålls ansvariga inför andra externa, snarare än inhemska, aktörer. Ett effektivt externt stöd kräver ett lokalt och brett ägarskap av processen, och i förlängningen av författningen i sig. För ett välfungerande stöd krävs dessutom flexibla tidsramar, samverkan och samordning mellan olika externa och inhemska, statliga och icke-statliga, aktörer, inte minst med aktörer som främjar fredsbyggande och hållbar utveckling. Ytterligare en

lärdom är att det krävs realistiska förväntningar hos givare kring vad som kan åstadkommas under begränsad tid genom externt stöd.

En annan viktig byggsten i Sveriges demokratistöd är korruptionsbekämpning. EBA publicerade förra året en omfattande utvärdering av Sidas arbete mot korruption som utvecklingshinder i partnerländer (*Nistotskaya m.fl. 2024*). Författarna finner att Sida utvecklat ett gediget, evidensbaserat, antikorrupsionsarbete och att integreringen av antikorrupsion i regeringens strategier ökat avsevärt. De pekar dock på ett glapp mellan Sidas angreppssätt och genomförandet på landnivå. Sidas programhandläggare har god kunskap om korruptionen i de länder de verkar i och ett engagemang för antikorrupsion men författarna pekar på brister i tillämpningen av Sidas antikorrupsionsstrategi och i användandet av förändringsteorier samt av de stödfunktioner som finns. Författarna understryker behovet av att systematiskt integrera och prioritera antikorrupsion och rekommenderar Sida att bättre omsätta och vidareutveckla arbetet i flera av samarbetsländerna.

Under 2024 publicerade EBA även en utvärdering av det svenska utvecklingssamarbetet med Liberia 2003–2020. Utvärderingen har fokus på långsiktiga effekter inom demokrati, mänskliga rättigheter och fred och säkerhet. Liberia har under perioden rört sig från inbördeskrig till en förhållandevis fredlig demokrati. Sverige har varit, och är, en betydande biståndsgivare till landet. Biståndet har, enligt utvärderarna, bidragit till den demokratiska övergången. Inom demokratiområdet har det svenska biståndet bland annat gått till rätts- och säkerhetssektorn. Statens förmåga att tillämpa rättsstatens principer på lokal nivå är dock fortsatt låg. Svenskt bistånd har också stöttat fria val, offentlig styrning och decentralisering. Reformerna som antagits i lag återstår dock att fullt införliva i praktiken. Befolkningens utsatthet för korruption är hög och tilliten till offentliga institutioner är låg. En satsning på utbildning hade enligt utvärderarna kunnat skapa bättre förutsättningar för kapacitetsstärkande inom stat och civilsamhälle samt politiskt deltagande.

SLUTSATSER

- Insatser för att stärka centrala demokratiska institutioner, såsom val, civilsamhälle, fria media och mänskliga rättigheter, är exempel på effektivt demokratistöd.
- Ett effektivt stöd till författningsbyggande kräver en djup förståelse för kontext och för vikten av lokalt ägar- och ledarskap, samt en lyhördhet i relation till frågan om inkludering av olika grupper och intressenter.
- Sida har ett välutvecklat angreppssätt för att motverka korruption som utvecklingshinder men kan vidareutveckla arbetet med att integrera och omsätta detta i samarbetsländer.
- Att motverka korruption där den är utbredd och systemisk är en stor utmaning och insikten om att antikorrupsionsinsatser från en enskild organisation, inklusive Sida, inte bör förväntas leda till en omedelbar och revolutionerande förändring av den övergripande korruptionsnivån är central.
- I Liberia har svenskt stöd bidragit till övergången till demokrati, men på flera områden återstår mycket för att omsätta resultaten till konkreta förbättringar för medborgarna.

”Biståndet har en positiv, men liten, påverkan på demokratimått, i synnerhet i länder som är på väg att demokratiseras”

REFERENSER:

- Emminghaus, C., Wallisch, S., Gbaintor-Johnson, K., Klauke, J., Baldin, A., Hönig, T., Pokoo, J., & Schaefer-Kehnert, J. (2024), *The Long and Winding Road: Evaluation of Long-Term Development Cooperation between Liberia and Sweden 2003–2021*, **EBA 2024:02**
- Niño-Zarazúa, M., Gisselquist, R., Horigoshi, A., Samarin, M. & Sen, K. (2020), *Effects of Swedish and International Democracy Aid*, **EBA 2020:07**
- Nistotskaya, M., Buker, H., Grimes, M., Persson, A., D'Arcy, M., Rothstein, B. & Gafuri, A. (2024), *Evidence-Based Anti-Corruption? Evaluation of Sida's Efforts to Reduce Corruption in Partner Countries*, **EBA 2024:05**
- Pearce Laanela, T., Alihodžić, S., Spinelli, A. & Wolf, P. (2021), *Supporting Elections Effectively: Principles and Practice of Electoral Assistance*, **EBA 2021:05**
- Saunders, C., Carl, A., Dziedzic, A. & Smith, S. (2024), *External Support to Constitution Building Processes*, **EBA 2024:06**
- Gafuri, A. (2024), *Aid by Democratic versus Autocratic Donors: Democratization Processes and Citizens' Perceptions in Recipient Countries*, **EBA DDB 2024:03**
- Kopacheva, E. (2024), *Challenges to Protest Participation in Non-democratic Contexts: A Privilege of the Privileged*, **EBA DDB 2024:04**

VAD INNEBÄR REGERINGENS REFORMAGENDA FÖR BISTÅNDET?

I december 2023 presenterade regeringen biståndspolitikens inriktning genom ”Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt”, ofta kallad ”reformagendan”. Regeringen anger att reformagendan dels ska ange riktningen för det svenska biståndet under kommande år, dels utgöra grunden för en förändring och förbättring av det svenska biståndet. Men vad är det egentligen för riktning? Detta har EBA analyserat i en startrapport för reformagendan.

E BAS ANALYS visar att även om regeringen inte beskriver en explicit målhierarki går det att utläsa ett antal övergripande mål, geografiska prioriteringar och tematiska målsättningar. Tillsammans med ett betydande antal aviserade aktiviteter och budgetära förändringar ger reformagendan en möjlighet att ändå urskilja en relativt tydlig målhierarki. Den ger indikationer på vad regeringen vill åstadkomma med Sveriges internationella bistånd.

En viktig skillnad mot föregående policydokument är att agendan är avgränsad i tid till perioden 2023–2026 och beskriver en *reform* av det svenska biståndet. Det är också en av anledningarna till att EBA låtit ta fram en startrapport för reformagendan – för att kunna följa politikens genomförande och sedan på sikt också granska och utvärdera dess betydelse för biståndets genomförande och resultat.

Regeringen betonar att biståndet även framöver ska uppnå det av riksdagen beslutade målet, att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Därefter presenterar regeringen två övergripande mål. Det ena, som tydligt betonas genom hela agendan, är att det svenska biståndet är en del av Sveriges utrikespolitik och ska driva och värna svenska intressen. Det andra är att biståndet ska effektiviseras och bidra till tydliga resultat genom långsiktighet och transparens. Det andra målet

lyfter alltså regeringens ambitioner att reformera styrningen och prioriteringarna inom biståndet, med en tidsmässigt avgränsad plan för att genomföra dessa förändringar.

Regeringen presenterar också geografiska prioriteringar och tematiska mål för Sveriges bistånd. De geografiska prioriteringarna är att biståndet ska fokusera på Ukraina och närområdet, och att antalet partnerländer ska minska till högst 30. De tematiska områdena introducerar delvis nya prioriteringar, men en noggrann och detaljerad uppföljning krävs för att konkret kunna utvärdera vilka faktiska skillnader dessa förändringar medför. Tydligt är dock att migration, klimat och humanitärt bistånd kommer att växa i betydelse framöver.

Ett område som genomgående lyfts, och som ger en bild av regeringens syn på hur utveckling kan främjas, är främjandet av handel, näringsliv och mobilisering av privat kapital. Detta gäller både allmänt och med en särskild fokus på svenska företags möjligheter att bidra till, och främjas av, Sveriges internationella bistånd.

REFERENSER:

Expertgruppen för Biståndsanalys (2024), *Reformagendans genomförande: en startrapport*, EBA 2024:08

RESULTAT OCH TRANSPARENS I DET SVENSKA BISTÅNDET

I regeringens inriktning för biståndet understryks vikten av att Sveriges bistånd är effektivt och transparent. Det ska styras med tydliga mål och biståndets resultat ska redovisas, från enskilda insatser upp till politikens samlade bidrag till det riksdagsbundna målet.

AMBITIONEN ATT BISTÅNDET ska vara effektivt och kunna visa resultat är varken ny eller unik för biståndet. I grunden är det samma princip som gäller för all offentlig verksamhet – den ska hushålla med statens medel. Detsamma gäller ambitionen att biståndet ska vara transparent. Offentlighetsprincipen har varit en grundbult för medborgarnas insyn i förvaltningen av offentliga resurser i Sverige sedan 1766.

EBA har publicerat ett antal rapporter om styrning, resultatredovisning och transparens i det svenska biståndet. Dessa rapporter ger, med stöd i en betydande mängd annan forskning och utvärdering, viktiga lärdomar för det arbete som regeringen nu initierat.

En viktig slutsats från EBAs olika studier är att en rättvisande och transparent resultatredovisning av Sveriges internationella bistånd bygger på en tydlig styrning. Det är en grundläggande del av en mål- och resultatstyrning – att lära, styra eller utkräva ansvar är lättare om alla vet vad som ska uppnås (*Schutt 2016; Östlund och Hede Skagerlind 2023*).

Under lång tid har biståndets styrning setts som svår genomtränglig, med hundratals mål och prioriteringar. Det har bidragit till en ottydlig

kring vad som faktiskt ska uppnås, av vem och hur (*Towns, Bjarnegård och Jezierska 2023; Östlund och Hede Skagerlind 2023*). I regeringens reformagenda anges utveckling av tydligare mål som en prioritering. I EBAs inledande analys av reformagendan (*EBA 2024*) föreslås en möjlig målhierarki från vad biståndet ska uppnå till hur regeringen hoppas förändra biståndets styrning, organisering och genomförande. Denna presenteras i form av övergripande mål, tematiska mål, delmål och prioriterade resultat.

Ett flertal EBA-rapporter lyfter fram möjligheter för en förbättrad resultatstyrning, som i slutändan också kan resultera i en rättvisande och användbar redovisning av biståndets resultat (*Burman 2024; Östlund och Hede Skagerlind 2023*). I rapporterna rekommenderas att såväl regering som förvaltning skiftar sin redovisning

”Att lära, styra eller utkräva ansvar är lättare om alla vet vad som ska uppnås”

”Kunskap om biståndets effekter i relation till övergripande mål byggs upp över tid genom effektutvärdering och forskning”

från aktiviteter och prestationer till resultat i termer av effekter. Redovisningen, och det allmänna samtalet om Sveriges bistånd, kan då fokusera på frågan om hur Sveriges bistånd bidrar till avsedd förändring. Kunskap om biståndets effekter i relation till övergripande mål är dock inget som kan aggregeras från årlig rapportering eller uppföljning. Det är kunskap som byggs upp över tid genom effektutvärdering och forskning.

EBA:s rapporter betonar också vikten av att redovisa utfall, det vill säga hur utvecklingen går i relation till de mål som satts upp för biståndet, och skilja utfall från effekter (*Östlund och Hede Skagerlind 2023*). Hur exempelvis demokrati eller klimat utvecklas i världen och i svenska partnerländer (utfall) är inte ett direkt resultat av svenskt bistånd. Men kunskap om hur utvecklingen ser ut är ett centralt motiv för det svenska biståndet, dess fördelning och prioriteringar. Denna typ av redovisning i relation till visionära mål är inte unik för biståndet, utan förekommer inom många politikområden. Det finns ett betydande metodarbete om resultat och effekter i statlig förvaltning, främst från Ekonomistyrningsverket.

AMBITIONER OM ETT TRANSPARENT bistånd är nära knutet till frågan om resultat. I sin rapport om det svenska biståndets transparens visar *Hedlin och Lokatt (2024)* hur transparens är något som skapas i relation till användarbehov. Biståndet är transparent när olika användare, som politiker, journalister, utvärderare och biståndsaktörer, har tillgång till den information de behöver för sina olika syften och utgångspunkter. Detta sätt att tänka kring transparens bidrar till lärande, styrning och ansvarsutkrävande inom biståndet. Öppna data har också viktiga användningsområden, men tydliga och pedagogiska analyser och sammanfattningar bidrar mest till ett transparent bistånd.

SLUTSATSER

- En tydlig styrning med tydliga mål är en förutsättning för en rättvisande och transparent resultatredovisning.
- Kunskap om biståndets effekter i relation till de övergripande målen måste öka, och ligga till grund för både styrning och redovisning.
- Ett transparent bistånd utgår från att olika användare har olika behov av information. Transparens skapas främst genom behovsanpassade tydliga och pedagogiska analyser och sammanfattningar.

REFERENSER:

Östlund, N. & Hede Skagerlind, H. (2023), *Det är resultatet som räknas: För en bättre resultatredovisning av biståndet*, **EBA 2023:04**

Shutt, C. (2016), *Towards an Alternative Development Management Paradigm?*, **EBA 2016:07**

Hedlin P. & Lokatt, C. (2024), *Det svenska biståndets transparens*, **EBA 2024:04**

Burman, M. (2024), *Vad säger Sidans årsredovisning om biståndets resultat? Exemplet sysselsättning*, **EBA underlagsrapport, maj 2024**

Towns, A., Bjarnegård, E. & Jezierska, K. (2023), *More Than a Label, Less Than a Revolution: Sweden's Feminist Foreign Policy*, **EBA 2023:02**

EBA (2024), *Reformagens genomförande: en startrapport*, **EBA 2024:08**

KAMP FÖR JÄMLIKA RÄTTIGHETER

Arbetet för ökad jämställdhet och för rättigheter kopplade till sexuell och reproduktiv hälsa möter starkt motstånd, inte minst i låg- och medelinkomstländer. Starka krafter mobiliseras i ideologiskt präglade kampanjer. Därför är arbetet med att främja dessa rättigheter viktigare än någonsin.

JÄMSTÄLLDHET mellan kvinnor och män kräver kontinuerlig ansträngning och kamp. Detta blir tydligt inom exempelvis sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR. Det har skett stora framsteg globalt vad gäller sexuell och reproduktiv hälsa: mödradödligheten har minskat, liksom antalet nya hiv-infektioner, och tillgången till preventivmedel har ökat. Men sedan 2020 har den positiva utvecklingen avstannat och pekar nedåt, särskilt för vissa grupper och i vissa länder. Hårda straff för samkönad sex och abortförbud är några exempel. I tider av flera samverkande kriser tycks jämställdhet och SRHR vara mycket utsatt. Särskilt tydligt märks effekter i låg- och medelinkomstländer (Österlund, 2024).

Kvinnors och hbtqi-personers rättigheter och SRHR har hamnat i fokus för ideologiska och politiska strider. Ett exempel på detta är "Project 2025" - en plan som tagits fram av tankesmedjan Heritage Foundation i USA. Planen innehåller konkreta förslag för att utradera hbtqi-rättigheter och alla former av abort, både i och utanför USA. Starka krafter och betydande finansiering mobiliseras mot jämställdhet, hbtqi, kvinnors rättigheter och SRHR i låg- och medelinkomstländer. Krafterna mot SRHR är inte enhetliga, men präglas ofta av traditionell eller ultrakonservativ syn på kön och familj.

För att bemöta detta rekommenderas bland annat fortsatt arbete mot skadliga sociala normer, sexualundervisning för barn och unga, samt stöd till hälsosystem av hög kvalitet (Österlund, 2024). Intervjuer som genomförts med några civilsamhällsorganisationer som Sida samarbetar med kring SRHR visar hur motståndet mot SRHR kraftigt försvårar organisationers möjligheter att arbeta,

både lokalt och globalt (Kahma, 2024). Underlagsrapporten beskriver till exempel hur hot, våld, minskad finansiering och spridande av felaktig information kan påverka organisationerna och deras medarbetare negativt.

Arbete för ökad jämställdhet och fördjupad demokrati kan främjas av en ökad politisk representation av marginaliserade grupper. Kvinnlig politisk representation kan således vara ett viktigt led i jämställdhetsarbetet, under förutsättning att kvinnor som får makt och inflytande har ett fokus på jämställdhetsfrågor. Mechkova (2024) visar att kvinnlig representation inte automatiskt leder till policyutfall som prioriterar kvinnor. Representation spelar roll, men för att åstadkomma faktisk policyförändring krävs gynnsamma samhälleliga och institutionella villkor, menar författaren. Könsnormer, korrupktion, samt svaga civilsamhällen lyfts fram som särskilda barriärer för länken mellan representation och faktisk policyförändring.

REFERENSER:

Mechkova, V. (2024), *When does Women's Political Representation Lead to Policy Change?*,

EBA DDB 2024:05

Österlund, S. (2024), *Sex är Politik*, i Ahrne, M & Sundewall, J. (red): *En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa*, **EBA 2024:09**

Kahma (2024), *"Dig Our Heels In": Sida's Civil Society Partners and The Backlash Against Sexual and Gender-Related Rights*, **EBA underlagsrapport, december 2024**

HUR BRYTS CYKELN AV FATTIGDOM OCH EXKLUDERING?

Det yttersta målet för svenskt bistånd är att bidra till att minska fattigdom och förtryck. Idén om att ingen ska lämnas utanför är också en viktig princip i Agenda 2030. I Bangladesh är extrem fattigdom och utsatthet utbredd bland etniska och religiösa minoritetsgrupper, trots stora ekonomiska framsteg. Hur upplevs och vidmakthålls minoriteters exkludering och vad krävs för att bryta cykeln?

EN NY EBA-RAPPORT tar avstamp i det faktum att andelen extremt fattiga bland minoritetsgrupper i Bangladesh är 70 procent – betydligt högre än för andra grupper – trots årtionden av hög ekonomisk tillväxt. För att söka svar på frågan vad som krävs för att minska minoriteters fattigdom och marginalisering har *Akram m.fl. (2024)* studerat vilka processer som vidmakthåller exkluderingen av minoritetsgrupper i Bangladesh.

Studien fokuserar på två etniska minoriteter, Chakma och Santal, och en religiös minoritet, Daliter, och bygger på djupintervjuer som fångar gruppmedlemmars egna perspektiv och erfarenheter. För att förstå gruppernas situation använder författarna Sidas ramverk för multidimensionell fattigdom (MDPA), som analyserar fattigdom enligt fyra sammanlänkade dimensioner: brist på resurser, brist på valmöjligheter, brist på makt och inflytande samt brist på mänsklig säkerhet.

Rapporten visar att minoritetsgrupperna upplever utbredd marginalisering inom alla fyra dimensioner, vilken aktivt legitimeras av majoritetssamhället genom olika mekanismer. Begränsade försörjningsmöjligheter och diskriminering på arbetsmarknaden hämmar minoriteternas sociala rörlighet, och bristen på politisk representation försvagar deras möjlighet till inflytande i

samhället. En begränsad tillgång till resurser, framför allt mark, försvårar minoriteternas försörjning ytterligare, och statstjänstemän nekar dem ofta tillgång till sociala skyddsnet och bidrag. Minoriteterna lever dessutom under ett ständigt hot om våld och social stigmatisering, vilket bidrar till en tillvaro i osäkerhet och rädsla.

Fattigdomen beror alltså på diskriminering. En tidigare EBA-rapport (*Marcus m.fl. 2017*) har pekat på behovet av riktade antidiskrimineringsinsatser för att minska extrem fattigdom och utsatthet. Men i Bangladesh är insatser mot diskriminering nära nog omöjliga politiskt och socialt. För att öka biståndets möjlighet att förbättra minoriteternas situation bör utgångspunkten i stället vara fattigdomsbekämpning. *Akram m.fl. (2024)* rekommenderar ett skifte från kortsiktiga biståndsprojekt till en bredare socialpolitik som prioriterar rättvisa för alla medborgare. Författarna betonar även behovet av att öka lokala myndigheters ansvarighet, särskilt vad gäller minoriteters tillgång till de sociala trygghetssystem och tjänster som de har rätt till. Dessutom föreslås insatser för att bidra till ökad samordning mellan civilsamhällesorganisationer för att stärka möjligheten till effektivt påverkansarbete för minoriteters inkludering och rättigheter.

Vardag för invånare i slumområdet Sujat Nagar i Dhaka, Bangladesh. Foto: Dominic Chavez/World Bank.

REFERENSER:

Akram, O., Maitrot, M. & Devine, J. (2024), *Extreme Poverty and Marginalisation in Bangladesh: Drivers and Lessons for Development Cooperation*, **EBA 2024:10**

Marcus, R., Mdee, A. & Page, E. (2017), *Do Anti-Discrimination Measures Reduce Poverty Among Marginalised Social Groups?*, **EBA 2017:02**

”Fattigdomen beror alltså på diskriminering. Men i Bangladesh är insatser mot diskriminering nära nog omöjliga politiskt och socialt.”

LOKALA AKTÖRER BEHÖVER BÄTTRE STÖD

Att öka den del av det humanitära biståndet som förmedlas lokalt är både internationellt överenskommet och en svensk prioritering. Det förefaller effektivt och naturligt att ge resurser och mandat till dem som är närmast en kris eller ett problem. Men hindren för stöd till lokala aktörer är många och betydande.

NÄR EN HUMANITÄR KRIS inträffar är lokala hjälporganisationer först på plats. De känner miljön och de är också kvar när de stora internationella organisationerna drar sig tillbaka. Trots det är lokala och nationella aktörer marginaliserade i det internationella systemet. De lokala aktörer det handlar om är organisationer som dagligdags hanterar kriser av mindre omfattning, men som ställs åt sidan vid större katastrofer där internationella insatser krävs.

Vid det humanitära världstoppmötet i Istanbul 2016 skrev länder och organisationer under en uppgörelse – the Grand Bargain – som bland annat innebar att minst 25 procent av den

Foto: Ahmad Syahrir/Pexels.

humanitära finansieringen ska gå till lokala aktörer. Detta åtagande om "lokalisering" upprepas i regeringens reformagenda för biståndet. En utvärdering (*Swithern m.fl. 2024*) uppskattar att Sverige bara kanaliserar cirka 17 procent av sin humanitära finansiering till lokala aktörer. Detta är dock mycket i jämförelse med det globala snittet på drygt 1 procent.

Men lokalisering handlar om så mycket mer än att fördela pengar. Utvärderingen visade att Sverige hittills har saknat policier och strategier för lokalisering. Sida och UD behöver bli tydligare i kommunikationen med samarbetsorganisationer angående vad partnerskap innebär. Lokala

aktörer ska behandlas som jämlikar, snarare än som uppdragstagare eller genomförare.

Utmaningarna kretsar kring frågor om mandat, ansvars- och maktfördelning. Det finns en ofta ogrundad misstro mot att lokala aktörer har, eller kan ha, tillräcklig kompetens och kapacitet för att genomföra det humanitära arbetet. Framför allt skapar givarländerns administrativa kontrollsystem stora svårigheter med att lämna från sig ansvar för finansiella resurser. Förmodade risker med lokala organisationer betonas mer än de risker lokala organisationer tar när de befinner sig i miljöer där andra av säkerhetsskäl inte arbetar.

”Det finns en ofta ogrundad misstro mot att lokala aktörer har, eller kan ha, tillräcklig kompetens och kapacitet för att genomföra det humanitära arbetet”

Dilemmat förstärks av att Sida i varje situation väljer det man bedömer vara den mest lämpade genomföraren av humanitärt stöd. Lokalisering ska inte ske på bekostnad av kompetens eller kapacitet. Har lokala organisationer inte haft möjlighet att bygga sin kapacitet tillräckligt kommer de mycket sällan i fråga som partner. När stödet för att förstärka lokala aktörers kapacitet därtill har varit, och är, alltför svagt, ändras inte detta.

Som en följd av detta dilemma uteblir de effektivitetsvinster som i princip alla är eniga om. Inom Sida tar sig detta mer konkreta uttryck i en avvägning mellan att å ena sidan driva på för ökad effektivitet i form av ökad lokalisering, och att å andra sidan behålla kontroll över pengar. Utvärderarna drar slutsatsen att pengakontrollen ofta har gått före effektiviteten. Utmaningen består i att hitta modeller som kan kombinera dessa båda mål.

BEGREPPET LOKALISERING kan även handla om hur det långsiktiga utvecklingsbiståndet bedrivs. En fråga som under 2024 präglade arbetet med bistånd genom civilsamhällsorganisationer var hur antalet förmedlingsled kan minskas, och hur andelen bistånd som direkt når fram till målgrupper i fält kan ökas.

Även på detta område behöver flera avvägningar göras. Finns tillräcklig kapacitet hos lokala partnerorganisationer att kontrollera pengar och vägleda insatser? Hur kan de administrativa kostnaderna hållas nere när ett stort antal lokala insatser ska bedömas och följas upp på distans? Andelen resurser till lokal nivå kan krympa både genom många genomförandeled och genom ökad central administration. Finns ett värdeskapande i vissa förmedlingsled?

Centralt är hur de lokala organisationernas kapacitet som utvecklingsaktörer bäst kan stärkas.

Redan för tio år sedan menade *Youngs (2015)* att stöd i ökad utsträckning bör ges till nya typer av aktörer – medborgarrörelser, proteströrelser, mer lokala organisationer – något som kräver ökad flexibilitet och fördjupade kunskaper om lokala förhållanden. Utmaningarna har sedan dess blivit större. Det demokratiska utrymmet minskar snabbt i många länder och det blir gradvis allt svårare att stödja organisationer i civilsamhället.

Utvärderingen om lokalisering i det humanitära arbetet rekommenderar Sida att dra gemensamma lärdomar från olika områden av biståndet. Samarbete med lokala civilsamhällsorganisationer, forskningssamarbete på lokal nivå och samarbete med lokala humanitära organisationer borde ha mycket att lära av varandra. En central utmaning är att hantera de avvägningar som behöver göras mellan finansiell kontroll, delegering av mandat och inflytande, samt bedömning och stärkande av kapacitet på olika nivåer (*Swithern m.fl. 2024*).

SLUTSATSER

- Sverige bör intensifiera arbetet med att både stärka och samarbeta med lokala organisationer, samt göra detta till ett tydligare mål för biståndet
- En bättre balans krävs mellan finansiell kontroll och möjligheter att lokalisera. Samarbetsformerna behöver utvecklas
- De risker som lokala samarbetspartners utsätts för i sitt arbete behöver uppmärksammas mer. Bättre stöd och resurser krävs för att hantera dessa risker.

REFERENSER:

Swithern, S., Lattimer, C., Atim, T., Karume, G., Kondratenko, D., Korenkova, K. & Zahau, C. (2024); *Supporting Local Actors: Evaluation of Sweden's Application of the Grand Bargain Localisation Agenda*, **EBA 2024:01**

Youngs, R. (2015), *Rethinking Civil Society and Support for Democracy*, **EBA 2015:01**

HANDELSRELATERAT BISTÅND

I regeringens övergripande inriktning för biståndet läggs stor vikt vid synergier mellan utvecklingssamarbetet och handelspolitiken, dels för att främja handel som utvecklingskraft i partnerländer, dels för att främja bredare svenska relationer med länderna. Men hur ser forskning och utvärdering på effekter av handelsbistånd?

SEDAN DET SVENSKA biståndets begynnelse har såväl handelns roll för utveckling som den svenska handelns roll i biståndet diskuterats med växlande intensitet. Redan år 1962, i proposition 100 angående svenskt utvecklingsbistånd, skrivs att det finns ”anledning att uppmärksamma handelsförbindelsernas centrala betydelse för u-ländernas ekonomiska framåtskridande [...] Att sådana förbindelser också kan gagna det egna landet och dess näringsliv gör dem inte mindre värdefulla från utvecklingssynpunkt”.

Under mitten av 2000-talet tog det handelsrelaterade biståndet bitvis ny fart genom det initiativ som fått benämningen Aid for Trade (AfT). AfT grundar sig på en insikt att fattigare länder kan behöva hjälp via biståndet för att dra nytta av globala handelsliberaliseringar. Samtidigt är detta bistånd kopplat till möjligheten att skapa bredare relationer bortom biståndet.

I en underlagsrapport av Kokko och Tingvall (2024) ges en översikt om vad forskning och utvärdering har att säga om handelsbiståndets effekter. De ger även förslag på möjliga svenska insatser. Författarna menar att Sveriges jämförelsevis låga andel AfT inte enbart beror på olika prioriteringar utan sannolikt också på att många insatser som gynnar hela samhällen inte klassificeras som AfT i svensk statistik, även om insatserna är desamma som andra länders.

Sveriges bistånd går till relativt små och fattiga länder, som inte är naturliga handelspartners för Sverige. Om handelspolitiken och utvecklingspolitiken inte bara ska vara samstämmig utan även aktivt samordnas så behöver politiken också verka på samma plats rent geografiskt. Författarna menar att detta är problematiskt av ett flertal skäl. Dels är de nuvarande samarbetsländerna för små och avlägsna för att ge ett påtagligt avtryck i svensk handel, dels är det svårt att med handelspolitiska

argument motivera varför dessa i så fall bör överges till förmån för starkare handelspartners.

Ett alternativ är att fokusera på regionala värdekedjor. Regionala program skulle kunna skapa större effekter och de skulle också kunna omfatta både medelinkomstländer och låginkomstländer. Författarna menar att sådana insatser – som kan involvera regionala organisationer, multinationella företag, partihandel och internationella handelskammaren – troligen är mer effektiva än insatser som rör enstaka länder. Det behövs dock en systemansats som undviker gynnande av enskilda företag.

González-Mon (2024) lyfter betydelsen av handelsnätverk för enskilda företag och hela livsmedelssystemens förmåga att anpassas till olika typer av förändringar. Hon menar att biståndet kan bidra till att stärka leverantörskedjors motståndskraft, men också att bristande kontextförståelse kan göra skada i form av oönskade sociala eller klimatologiska effekter.

För att EU:s ökade krav för grön omställning, skydd av mänskliga rättigheter och ökad säkerhet inte ska begränsa utvecklingsländernas marknadstillträde och i värsta fall neutralisera effekterna av biståndet pekar Kokko och Tingvall på möjliga insatser för företag i utvecklingsländer att kunna möta dessa krav. Insatserna bör i största mån samordnas med övriga aktörer inom EU.

REFERENSER:

Kokko, A. & Tingvall, P. (2024), *Aid for Trade: En forskningsöversikt med rekommendationer för svenskt bistånd*, EBA underlagsrapport, april 2024

González-Mon, B. (2024) *Trade Networks and Social Relationships in Changing Social-Ecological Systems*, EBA DDB 2024:02

ÖKADE KRAV PÅ KLIMATBISTÅNDET

Trots den akuta klimatkrisen enades världens länder vid COP 29 om en betydligt lägre klimatfinansiering för fattiga länder än vad många experter anser nödvändigt. Rika länder ska till 2035 öka finansieringen av klimatinsatser i fattigare länder till 300 miljarder dollar årligen. Svenskt klimatbistånd är en del i detta. Regeringen har beslutat att det ska öka och bli mer effektivt, bland annat genom ett fokusskifte mot länder med större utsläpp, vilket oftast innebär medelinkomstländer. Mer privat kapital ska också mobiliseras genom riskdelning och samfinansiering.

Elizabeth Mukwimba framför sin solcellsanläggning för elektricitet utanför systemet, i Tanzania. Foto: Russell Watkins/DFID.

Meenakshi Dewanm är en av fyra kvinnor i sin by i Orissa i Indien som utbildats i solenergiteknik. Foto: Abbie Trayler-Smith / Panos Pictures/DFID.

TIDIGARE KLIMATFINANSIERING till fattiga länder har kritiserats, inte bara för att vara begränsad utan också för att den karakteriserats av otydlighet, dubbelräkning och överdrifter. Finansieringen måste nu bli transparent för att säkerställa att de internationella åtagandena som gjorts vid COP29 verkligen uppfylls. Då en stor del av Sveriges bidrag till global klimatfinansiering ges i form av bistånd är transparens om klimatbiståndets genomförande och effekter av största vikt för att säkerställa största möjliga bidrag till utsläppsminskning och klimatanpassning (Eriksson *m.fl.* 2024; Williams 2023).

Mekanismer för global handel med utsläppsrätter håller på att utarbetas i linje med Parisavtalet. En underlagsrapport (Fridahl, 2023) avskriver möjligheten att använda bistånd för att räkna ned svenska klimatutsläpp. Däremot kan biståndsmedel användas för att bygga upp, och hjälpa fattiga länder att utnyttja, marknader för utsläppsrätter. Detta kan ge länderna både ett klimatomfattigt och finansiellt stöd.

Större delen av svenskt klimatbistånd för utsläppsminskning går till insatser på den afrikanska kontinenten, till länder vars utsläpp är

jämförelsevis begränsade. Få afrikanska länder släpper ut mer än 1 ton koldioxid per capita, medan inget europeiskt land i jämförelse släpper ut mindre än 3 ton per capita. Många av de svenska insatserna syftar till långsiktigt hållbar utveckling och fattigdomsminskning och bidrar inte på kort sikt till betydande utsläppsminskningar (Williams 2023; Eriksson *m.fl.* 2024). Insatserna kan däremot ge resultat längre fram, genom bidrag till en hållbar ekonomisk utveckling.

Samtidigt finns tydliga risker att afrikanska länder lockas av en fossilberoende tillväxt när dess snabbt växande unga befolkning kommer i produktiva åldrar och när allt fler fossila fyndigheter samtidigt exploateras på kontinenten. För att hållbar utveckling ska vara möjlig behövs folkligt stöd för nödvändiga reformer. Harring *m.fl.* (2024) visar i en studie av tre östafrikanska länder – Tanzania, Uganda och Kenya – att enbart en tredjedel av de tillfrågade är positiva till höjda bränsleskatter eller borttagna fossilsubventioner. Men om intäkterna skulle öronmärkas för kollektivtrafik eller sociala program mer än fördubblas stödet för bränsleskatter och avgifter på koldioxidutsläpp. Acceptansen för gröna reformer ökar också med

”Många av de svenska insatserna syftar till långsiktigt hållbar utveckling och fattigdomsminskning och bidrar inte på kort sikt till betydande utsläppsminskningar”

tilliten till myndigheter och regering.

Förväntningarna och kraven på klimatbiståndet är många. Liksom allt svenskt bistånd, ska det vara inriktat på fattigdomsminskning. Det ska också bidra till klimatanpassning och bygga upp samhällets och individers motståndskraft mot klimatförändringar.

En kartläggning av svenskt bistånd till klimatanpassning (Weitzel, 2024) finner att mer än hälften har gått till afrikanska länder. Stöd har huvudsakligen fördelats utifrån hur sårbara länderna är för klimatförändringar. Ungefär hälften av insatserna är inriktade på att stödja lagstiftning, reglering och institutioner för klimatanpassning. Sverige skiljer sig från andra givarländer inom klimatanpassning genom att lägga betydligt mindre resurser på fysisk infrastruktur.

Kartläggningen visar att kunskaper om effektiviteten i klimatanpassningsbistånd är begränsade. Det har inte gjorts tillräckligt med utvärderingar och forskning kring den typ av anpassningsinsatser som ofta förekommer i svenskt bistånd. Det blir då centralt att visa varför och på vilket sätt sådant stöd till klimatanpassning ändå kan vara viktigt. Även på detta område finns behov av större transparens kring klimatbiståndet.

Att klimatförändringar är det största globala hälsohotet understryks av Nilsson (2024). De senaste 50 årens hälsoframgångar riskerar att gå om intet på grund av värme, torka, översvämningar och stormar. På sikt hotar även minskad tillgång till mat och vatten, ökade infektioner, luftföroreningar och psykisk ohälsa. Värst drabbas människor i fattiga länder, där snabb urbanisering och den ökade press som klimatrelaterade sjukdomar sätter på hälsosystemen förvärrar läget.

Insatser för klimatomställning och klimatanpassning är därför positiva för folkhälsan. Idag saknas hälsorelaterade mål för klimatbiståndet. Rekommendationen i Nilsson (2024) är att klimat och hälsoeffekter bör tas med i all planering.

SLUTSATSER

- Snabb utsläppsminskning behöver kombineras med kortsiktig fattigdomsbekämpning och långsiktigt hållbar utveckling i såväl låg- som medelinkomstländer.
- Transparensen i svenskt klimatbistånd behöver öka.
- Klimatförändringars hälsoeffekter bör vägas in i klimatrelaterade insatser.

REFERENSER:

Eriksson, F.A., Hilgert, A., Lambe, F., Östlund, N., Schmidt, M., Shishlov, I., Strömberg, P. & Weber, L. (2024), *Swedish Climate Change Mitigation*, **EBA 2024:07**

Harring, N., Nordén, A. & Slunge, D. (2024), *Public Opinion on Carbon Pricing and Revenue Uses in East Africa*, **EBA 2024:03**

Nilsson, M. (2024), *Århundradets hälsohot: klimatförändringarnas effekter på vår hälsa*, i Ahrne, M. & Sundewall, J. (2024) *En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa*, **EBA 2024:09**

Fridahl, M. (2023), *Klimatbistånd som finansieringskälla för utsläppshandel: Förutsättningar och fallgröpar*, **EBA underlagsrapport, oktober 2023**

Weitzel, L. (2024), *Swedish Bilateral Climate Change Adaptation Aid: Comparing Practice with Evidence*, **EBA underlagsrapport, oktober 2024**

Williams, O. (2023), *Swedish Climate Aid: What Does the Data Tell Us?*, **EBA underlagsrapport, juni 2023**

HUR EFFEKTIVT ÄR BISTÅNDET TILL MULTILATERALA ORGANISATIONER?

Globala utmaningar som klimatkrisen, pandemier och ökade konflikter ställer högre krav på ett effektivt bistånd. Under året har EBA låtit granska effektiviteten i bilateralt bistånd till multilaterala organisationer samt kartlagt kunskapen om effektiviteten i kärnstöd respektive öronmärkt stöd.

I ÅR ÄR DET 20 ÅR sedan Parisdeklarationen för utvecklingseffektivitet, även kallad Parisagendan introducerades, med målet att förbättra kvaliteten och effekten av biståndet. Agendan har sedan dess utvecklats och bygger idag på fyra principer: lokalt ägarskap, resultatfokus, inkluderande partnerskap samt transparens och ömsesidigt ansvarstagande. Sverige är en stark förespråkare av agendan och valdes under 2022 i ledning av Sida till medordförande för det Globala partnerskapet för effektivt bistånd (GPEDC) som leder arbetet med agendan.

Tibblin och Wohlgemuth (2024) granskar hur Sverige arbetar med principerna för utvecklings-effektivitet i det bilaterala bistånd som kanaliseras via multilaterala organisationer. Detta stöd uppgår idag till cirka 40 procent av Sidas totala bistånd. Studien analyserar hinder och möjligheter för genomförande av principerna, med syfte att identifiera förbättringspotential.

Författarna drar slutsatsen att principerna fortsatt är centrala för Sidas arbete med de multilaterala organisationerna, men att internationella prioriteringar skiftat över tid. Fokus på resultat och transparens har fått större betydelse, medan ägarskap och samordning blivit mindre framträdande. Författarna menar att detta skifte inte återspeglas i svenska policyer och direktiv, vilket kan påverka effektiviteten i biståndsinsatserna negativt. Författarna rekommenderar att reglerna för samarbetet mellan Sida och dess multilaterala partners uppdateras och att man gemensamt se över principerna för utvecklingseffektivitet. Dessutom bör Sverige stärka sin kapacitet inom utvärdering och uppföljning av biståndet.

I en pågående studie kartlägger EBA tillsammans med det tyska utvärderingsorganet DEval den samlade kunskapen om effektiviteten i kärnstöd respektive öronmärkt stöd till multilaterala organisationer (*Ihl m.fl. 2025*). Kärnstöd är det stöd som går direkt till organisationernas budgetar medan öronmärkt stöd går till specifika områden eller projekt.

Av litteraturgenomgången dras slutsatsen att kärnstöd ger flexibilitet för organisationer att jobba inom sitt mandat vilket är svårare att uppnå med öronmärkning på grund av restriktioner kring hur stödet får användas. Förutsägbarheten i kärnstöd förenklar också den långsiktiga planeringen för organisationerna. Öronmärkning tycks öka de administrativa kostnaderna eftersom organisationerna behöver administrera flera biståndsgivare och svara upp mot olika krav. Däremot kan de multilaterala organisationerna genomföra fler projekt med hjälp av öronmärkning. Effektiviteten av kärnstöd och öronmärkning är ett understuderat område och mer empiri behövs för att fastställa kausala effekter.

REFERENSER:

Sjöberg Tibblin., A. & Wohlgemuth., L. (2024), *Swedish Multi-Bi Aid and Development Effectiveness*, EBA underlagsrapport, oktober 2024

Ihl., J., Singh, R., Malandu Mukali, I., Hede Skagerlind, H. & Heucher, A. (2025), *The Effectiveness of Core and Earmarked Funding in Multilateral Development Cooperation – A Systematic Literature Review* (working title), DEval and EBA Discussion Paper 1/2025

17 PERSPEKTIV PÅ GLOBAL HÄLSA

Hälsa är viktigt för människor och för länder. Covid-19-pandemin har lett till att målen för Agenda 2030 inte kommer att nås och att flera decenniers framsteg när det gäller global hälsa hotas. Samtidigt innebar pandemin även ett ökat intresse för hälsofrågor. Hur bör Sverige utforma hälsobiståndet framöver för att fortsatt vara en viktig aktör inom global hälsa?

AR 2014 PUBLICERADE EBA en rapport om trender inom global hälsa: *Sweden's Development Assistance for Health – Policy Options to Support the Global Health 2035 Goals* (Yamey m.fl. 2014). Omvälvande förändringar på hälsoområdet och i vår omvärld har skett sedan dess. Sjukdomspanoramat och demografin förändras. Samtidigt går utvecklingen trögt på vissa områden. Parallellt med att vi går in i en era av digitalisering, e-hälsa, AI och vaccinleveranser med hjälp av drönare saknar minst 700 miljoner människor tillgång till något så grundläggande för hälsa som rent vatten, och 1,5 miljarder saknar tillgång till god sanitet.

Klimatförändringarna påverkar människors hälsa direkt och indirekt. Krig och konflikter har förödande effekter för människors liv och hälsa och för länders hälsosystem. Attacker direkt riktade mot hälso- och sjukvården blir allt vanligare. Mot den bakgrunden publicerade EBA under 2024 en ny analys av utmaningarna och möjligheterna inom global hälsa, tio år efter att den förra rapporten publicerades. *En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa* (Ahrne och Sundewall 2024) innehåller 17 kapitel av sammanlagt 34 skribenter – både svenska och utländska experter på global hälsa.

En övergripande slutsats utifrån bidragen till antologin är att investeringar i människors hälsa bör vara en prioritet för svenskt bistånd, både för

det bilaterala och multilaterala biståndet. Hälsa är ett område med många skärningspunkter och tydliga synergieffekter mellan politikområden, till exempel mellan bistånd, handel, migration, klimat samt forskning och innovation. Hur Sverige arbetar med hälsa globalt kan också ha direkta effekter på människors hälsa i Sverige.

Global hälsa är ett område där Sverige har ett gott "track record" och där Sverige sedan tidigare gjort stora investeringar i form av finansiella resurser men också i form av påverkansarbete, globalt ledarskap och forskning. Antologin visar hur de globala hälsofrågorna sträcker sig bortom det som hälsobiståndet historiskt fokuserat på. Såväl klimatförändringar som antimikrobiell resistens (AMR) är exempel på utmaningar som berör Sveriges internationella arbete i stort – inte bara biståndet.

REFERENSER:

Yamey, G., Saxenian, H., Hecht, R., Sundewall, J. & Jamison, D. (2014), *Sweden's Development Assistance for Health – Policy Options to Support the Global Health 2035 Goals*, **EBA 2014:02**

Ahrne, M. & Sundewall, J. (2024), *En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa*, **EBA 2024:09**

FRAMÅTBLICK

BISTÅNDET VERKAR i en alltmer komplicerad geopolitisk kontext. Vi ser tydliga konfliktytor mellan traditionella givarländer och auktoritära stater som på olika sätt vill öka sitt inflytande i länder som traditionellt varit mottagare av bistånd. Till detta kommer utmaningar i form av klimatkris, fortsatta väpnade konflikter, humanitära kriser, en demokratisk tillbakagång i många länder, massiva flyktingströmmar och fortsatt utbredd fattigdom.

Dessa utmaningar leder till stora behov av bistånd i världen. Samtidigt ser vi tecken på minskade internationella biståndsflöden. Detta skapar behov av ökad givarkoordinering av biståndet. Många länder vill också att bistånd i ökad grad även ska vara till nytta för givarlandet, vilket kan försvåra den koordineringen.

2025 inleds med en ny administration i USA, världens i särklass största biståndsgivare i nominella tal räknat. Svenskt bistånd kan behöva förhålla sig till kommande förändringar, och sannolika neddragningar, av det amerikanska biståndet. Frågan om fortsatt stöd till Ukraina är brett diskuterat, liksom USAs inställning till internationell klimatfinansiering. Men förändringarna ser även ut att handla om innehållet i amerikanskt bistånd. Ett exempel är den så kallade ”munkavleregeln”, där varje republikansk president sedan Ronald Reagan 1984 har stoppat bistånd till organisationer som arbetar med information om, eller tjänster kopplade till, abort. Varje demokratisk president har upphävt förbudet, vilket har medfört att amerikanskt bistånd till familjeplanering har varierat kraftigt mellan administrationer.

För svensk del innebär detta att ökade ansträngningar krävs på politisk och diplomatisk nivå, samtidigt som insatser inom SRHR samordnas med likasinnade givarländer.

Under 2025 fortsätter EBA att ta fram studier och främja samtal om biståndets långsiktiga

effekter och belysa olika relevanta perspektiv för biståndets inriktning och genomförande. Stor vikt läggs vid uppföljning, analys och utvärdering av regeringens ändrade styrning av biståndet, inklusive hur medel allokeras.

En fråga rör osäkerheten om biståndets framtida storlek. Budgetpropositionen för 2025 innehåller kostnader för utlänningar med tillfälligt skydd, kostnader som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC. I strategin för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom migration, återvändande och frivillig återvandring, beslutad 2024, skrivs att begränsade undantag från OECD-DACs regelverk kan göras i ”den mån det är nödvändigt för strategins måluppfyllnad”. Då regeringen samtidigt framhåller vikten av transparens och efterföljande av internationella överenskommelser ser EBA en uppgift att följa utfallet av biståndets redovisade användning.

”Ska de svenska bidragen till den finansiering som utlovats i klimatförhandlingarna vara trovärdiga krävs ökad transparens”

Transparens och efterlevnad av internationella överenskommelser är också relevanta frågor i utformningen av den aviserade ökningen i klimatbiståndet. Ska de svenska bidragen till den finansiering som utlovats i klimatförhandlingarna vara trovärdiga krävs ökad transparens. Inte minst den ”katalytiska” delen av klimatbiståndet behöver redovisas mer öppet.

”Inom SRHR krävs ökade ansträngningar på politisk och diplomatisk nivå, samtidigt som insatser samordnas med likasinnade givarländer”

Hivpositiva Patience Mapfumo från Zimbabwe, med sin femårige son Josphat som föddes utan hiv. Foto: Elizabeth Glaser Pediatric AIDS Foundation.

RAPPORTER OCH KOMMUNIKATIONSAKTIVITETER UNDER 2024

PÅGÅENDE STUDIER PER 31/12 2024

ARBETSTITEL OCH BESKRIVNING	REFERENSGRUPP*	FÖRFATTARE
<p>Synergier för klimatfinansiering</p> <p><i>Vilka möjligheter har svenska offentliga finansieringsinstitut att bättre samarbeta för ökad klimatnytta? Studien syftar till att identifiera potentiella synergier och lärande som kan utveckla samarbetet mellan Swedfund, Sida, Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden (EKN). Genom att jämföra de fyra organisationerna, och deras klimatfinansiering, med liknande institutioner i nio europeiska länder samt analysera organisationernas mandat, klimatpolicy och projektportföljer, bedöms deras klimatpåverkan, och områden för förbättringar och samarbete identifieras.</i></p>	<p>Helen Ågren Andreas Klasen Eva Mineur Bjarne Steffen Ordförande: Katarina Tracz</p>	<p>Luisa Weber Sherri Ombuya Max Schmidt Igor Shishlov.</p>
<p>Utvärdering av Sidas arbete med multidimensionell fattigdomsanalys</p> <p><i>Det övergripande målet för svenskt bistånd är att "skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck". Sedan 2017 arbetar Sida med analyser av multidimensionell fattigdom som underlag för program och insatser i länder, regioner och globalt. Studien undersöker vilken betydelse dessa analyser har för Sidas arbete, om arbetssättet har institutionaliserats, och vilka utfall det i så fall har lett till.</i></p>	<p>Sabina Alkire Janet Vähämäki Göran Holmqvist Jesper Roine Ordförande: Jenny Dechamps-Berger</p>	<p>Ingela Ternström Inge Tvedten Fredrik Ugglå</p>
<p>Fungerande insatser i situationer av utdragen påtvingad förflyttning</p> <p><i>Vid utdragna flyktingsituationer finns behov av mer långsiktiga lösningar än vad det humanitära biståndet kan finansiera. Det handlar om inkludering och ett meningsfullt samhällsdeltagande, vilket förutsätter en självständig handlingsförmåga hos såväl tvångsfördrivna som hos värdsamhällen. Sådana behov behöver finansieras av värdsamhällen eller med utvecklingsbiståndet. Genom fallstudier i Kenya och Uganda undersöks positiva exempel utifrån frågan: Hur stödjer insatserna både flyktingars och värdbefolkningens självförsörjning, försörjningsmöjligheter och ekonomiska integration?</i></p>	<p>Karen Jacobsen Stefan Leiderer Jörgen Lindström Adam Kahsai-Rudebeck Ordförande: Malin Oud</p>	<p>Måns Fellesson Mats Hårsmar</p>
<p>Vad krigar de om?</p> <p><i>Vad säger stridande parter i inbördeskonflikter att de strider om? I vilken mån förhandlar man sedan om dessa frågor när fredsavtal skrivs? Och vad betyder i så fall det för hur framgångsrika fredsavtalen blir? Studien utgår från en ny databas där konfliktorsaker har kartlagts.</i></p>	<p>Marika Fahlén Michael Jonsson Mimmi Söderberg-Kovacs Stein Tönnesson Mas Utas Ordförande: Malin Oud</p>	<p>Johan Brosché Sebastian Raattama</p>
<p>Utvärdering av Sveriges insatser för stärkt kapacitet i sårbara och konflikttrabbade stater</p> <p><i>I vilken utsträckning och hur har svenskt bistånd gjort skillnad för målet om stärkt kapacitet och service hos statliga institutioner i bräckliga konflikttrabbade länder? Vilka faktorer eller mekanismer förklarar framgång eller misslyckade? EBA har beställt en utvärdering av Sveriges insatser för statsbyggande i bräckliga stater.</i></p>	<p>Rachel Gisselquist Alina Rocha Menocal Marina Nistotskaya Derick Brinkerhoff Ordförande: Helena Lindholm</p>	<p>Mohammad Sepahvand Ann-Sofie Isaksson Heather Congdon Fors Annika Lindskog</p>

* EBAs referensgrupper har en strikt rådgivande roll. Deltagare i referensgrupper har inte något ansvar för rapporternas innehåll, och de instämmer inte nödvändigtvis i rapporternas slutsatser och rekommendationer.

ARBETSTITEL OCH BESKRIVNING

REFERENSGRUPP*

FÖRFATTARE

Utvärdering av Sidas insatser för sysselsättning i Afrika

Produktiv sysselsättning och ett hyggligt arbete är en av de viktigaste vägarna ut ur fattigdom för individer och grupper i låg- och medelinkomstländer. Det gör att jobbskapande och sysselsättning kan betraktas som centrala mål för biståndet. EBA har beställt en utvärdering av Sidas insatser för att öka sysselsättningen i Afrika söder om Sahara. Syftet är att bedöma hur väl det svenska biståndet har bidragit till sysselsättning och jobb, kvaliteten på den sysselsättning som åstadkommit och vad som förklarar framgång och misslyckande i insatser.

Shanta Devarajan
Sara Johansson de Silva
Annika Sundén
Abebe Shimeles
Gun Eriksson Skoog
Ordförande:
Torgny Holmgren

Dirk Willem te Velde
Louise Fox
Linda Calabrese
Alberto Lemma
Derrick Abudu
Yohannes Ayele
Mobalji Babalola
Angela Kolongo

Vatten, sanitet och hygien i Tanzania

En betydande del av det internationella biståndet går till insatser för att öka tillgången till vatten, sanitet och hygien (WASH). Men trots stora investeringar i sektorn har effekter som ökad handtvätt och toalettanvändning, och på sikt förbättrad hälsa, varit begränsade. Studien syftar till att öka kunskapen om hur så kallad "stakeholder engagement", eller involveringen av olika intressenter i biståndsinsatser, kan bidra till ökad legitimitet, effektivitet och långsiktiga effekter inom WASH-sektorn. Studien utförs genom en kartläggning av WASH-insatser i Tanzania mellan 2012 och 2022 samt genom fallstudier av specifika insatser.

Tracy Morse
Carmen Anthonj
Ylva Schwinn
Alejandro Jiménez
Robert Augner
Ordförande:
Torgny Holmgren

Nelson Ekane
Ruth Carlitz
Yohannes Kachenje

Markrättigheter och strategier för anpassning till klimatförändringar

Kopplingarna mellan markrättigheter och anpassning till klimatförändringar är väl etablerade. FN:s klimatpanel IPCC, liksom UN-Habitat, har visat att landrättigheter är viktiga förutsättningar för individers och samhällens möjlighet att motstå och hantera klimatförändringar. Men det finns en stor variation av markrättigheter och system för markrättigheter i de flesta låg- och medelinkomstländer. Tolkningen av hur dessa rättigheter påverkar anpassningsstrategier har därför ofta varit för generella och saknat nyanser. Genom att studera variationen i markrättigheter i Kenya är denna studie tänkt att ge vägledning för hur samhällens anpassning till klimatförändringar kan ges bättre stöd.

Fibian Lukalo
Christian Lund
Catherine Boone
Andrew Linke
Margareta Nilsson
Ordförande: Johan Schaar

Kathleen Klaus
Emma Elfversson

Sveriges stöd till hälsosystembyggande

Starka hälso- och sjukvårdssystem (HSS) är nödvändiga för att uppnå mål 3.8 i FN:s globala mål för hållbar utveckling, som handlar om att uppnå allmän hälso- och sjukvård. HSS är en prioritering inom hälsobiståndet för den svenska regeringen och därmed även för Sida, men resultaten av Sveriges bistånd till HSS har inte utvärderats specifikt. Det övergripande syftet med utvärderingen är att bidra till en bättre förståelse av effektiva insatser för HSS. Detta genom att se närmare på hur svenskt bilateralt bistånd har stöttat HSS i Bangladesh och Uganda samt en portföljanalys av svenska HSS-bidrag i sex partnerländer.

Karin Tegmark Wisell
Peter Waiswa
Jahangir Khan
Margaret Kruk
Ordförande:
Andreas Wladis

Jesper Sundewall
Björn Ekman
Jens Wilkens
Joseph Kazibwe
Adam Lagerstedt
Olga Kaartinen

* EBAs referensgrupper har en strikt rådgivande roll. Deltagare i referensgrupper har inte något ansvar för rapporternas innehåll, och de instämmer inte nödvändigtvis i rapporternas slutsatser och rekommendationer.

EBA-RAPPORTER 2024

EBA fattar självständigt beslut om vilka studier som ska göras. Författarna till EBAs rapporter ansvarar för analys, slutsatser och rekommendationer. Slutlig kvalitetssäkring står expertgruppen för.

- 2024:10** **Extreme Poverty and Marginalisation in Bangladesh: Drivers and Lessons for Development Cooperation**
Owasim Akram, Mathilde Maitrot, Joe Devine
- 2024:09** **En antologi om trender och olika perspektiv på global hälsa**
Malin Ahrne, Jesper Sundewall
- 2024:08** **Reformagendans genomförande: en startrapport**
Expertgruppen för biståndsanalys
- 2024:07** **Swedish Climate-change Mitigation Finance**
Flintull Annica Eriksson, Annika Hilgert, Fiona Lambe, Númi Östlund, Max Schmidt, Igor Shishlov, Per Strömberg, Luisa Weber
- 2024:06** **External Support to Constitution Building Processes**
Cheryl Saunders, Andy Carl, Anna Dziedzic, Samantha Smith
- 2024:05** **Evidence-Based Anti-Corruption? Evaluation of Sida's Efforts to Reduce Corruption in Partner Countries**
Marina Nistotskaya, Hayden Buker, Marcia Grimes, Anna Persson, Michelle D'Arcy, Bo Rothstein, Adea Gafuri
- 2024:04** **Det svenska biståndets transparens**
Pontus Hedlin, Christoffer Lokatt
- 2024:03** **Public Opinion on Carbon Pricing and Revenue Uses in East Africa**
Niklas Haring, Anna Nordén, Daniel Slunge
- 2024:02** **The Long and Winding Road: Evaluation of Swedish Long-Term Development Cooperation with Liberia**
Christopher Emminghaus, Simon Wallisch, Kou Meapeh Gbaintor-Johnson, Julian Klauke, Anouchka Baldin, Tillman Hönig, John Pokoo, Johanna Schaefer-Kehnert
- 2024:01** **Supporting Local Actors: Evaluation of Sweden's Application of the Grand Bargain Localisation Agenda**
Sophia Swithern, Charlotte Lattimer, Teddy Atim, Gang Karume, Dmytro Kondratenko, Kateryna Korenkova, Cheery Zahau

PODCASTSAMTAL 2024

- 76.** Varför ska partianknutna organisationer förmedla demokratibistånd?
- 75.** Räknas verkligen resultaten? En kritisk granskning av biståndets redovisning.
- 74.** Kommentrar till budgetpropositionen 2025.
- 73.** Biståndets resultat - hur vet vi vad som funkar?
- 72.** Synergier mellan handel och bistånd - hur funkar det?
- 71.** Stöd till lokala aktörer i humanitära kriser.
- 70.** Lärdomar från ett mörkt år - Biståndsanalys 2024.
- 69.** Redo för nästa pandemi – lärdomar från hiv och covid.
- 68.** Uppdraget: att skapa 600 miljoner nya jobb.
- 67.** Starten på ett paradigmskifte? Biståndets regleringsbrev 2024.

DEVELOPMENT DISSERTATION BRIEFS (DDB) 2024

EBA:s DDB-serie ger nyligen disputerade forskare möjlighet att kort presentera sina avhandlingar med fokus på relevansen för svenskt utvecklingssamarbete. Syftet är att ge regering, myndigheter och övriga intressenter kunskap om såväl ny forskning som nya forskare.

- 2024:07 **Impact of Non-Health Sector Determinants on Child Health and the Role of the Sustainable Development Goals**
Daniel Helldén
- 2024:06 **Infertility Risk and Child Marriage**
Evelina Linnros
- 2024:05 **When Does Women's Political Representation Lead to Policy Change?**
Valeriya Mechkova
- 2024:04 **Challenges to Protest Participation in Non-Democratic Contexts: A Privilege of the Privileged**
Elizaveta Kopacheva
- 2024:03 **Aid by Democratic Versus Autocratic Donors: Democratisation Processes and Citizens' Perceptions in Recipient Countries**
Adea Gafuri
- 2024:02 **Trade Networks and Social Relationships in Changing Social-Ecological Systems**
Blanca González-Mon
- 2024:01 **Markets and Marketplaces: Essays on Access and Transformation in Remote Rural Economies**
Tillmann von Carnap

UNDERLAGSRAPPORTER 2024

EBA:s underlagsrapporter består av kortare kunskapssammanställningar, översikter och analyser. Här publiceras även delrapporter från större projekt och examinerade masteruppsatser där EBA har varit bihandledare. Underlagsrapporter är inte kvalitetssäkrade av expertgruppen.

"Dig Our Heels In": Sida's Civil Society Partners and The Backlash Against Sexual and Gender-Related Rights, december 2024

Sofia Kahma

The Commission on Investing in Health 3.0: A Roadmap to Halving Premature Death by 2050, december 2024
Gavin Yamey, Sarah Bolongaita, Armand Zimmerman, Angela Chang, Ayodamope Fawole, Dean Jamison, Omar Karlsson, Wenhui Mao, Ole Norheim, Osondu Ogbuaji, Marco Schäferhoff, David Watkins, Jesper Sundewall

To connect a system to more of itself, december 2024

Seye Abimbola

Rebuilding a health system – experiences from Somalia, december 2024

Fawziya Abikar Nur

Swedish Multi-Bi Aid and Development Effectiveness, oktober 2024

Anna Sjöberg Tibblin, Lennart Wohlgemuth

Swedish Bilateral Climate Change Adaptation Aid: Comparing Practice with Evidence, oktober 2024

Lennart Weitzel

Engelsk-svensk ordlista över nyckeltermier inom biståndsutvärdering, oktober 2024

Stefan Dahlgren, Lena Johansson de Château, Joakim Molander, Sven Olander, Jan Pettersson

Vad säger Sidas årsredovisning om biståndets resultat? Exemplet sysselsättning, maj 2024

Markus Burman

Sida's Climate Mitigation Finance: a Portfolio Evaluation, april 2024

Igor Shishlov, Luisa Weber, Max Schmidt

Aid for Trade: En forskningsöversikt med rekommendationer för svenskt bistånd, april 2024

Ari Kokko, Patrik Tingvall

SEMINARIER UNDER 2024

EBAs seminarier är en mötesplats för debatt om viktiga biståndsfrågor. Där sätts EBAs rapporter in i ett bredare sammanhang och diskuteras ur såväl policy- som praktikerperspektiv.

- 17 dec **Kvinnors och barns rätt till hälsa: ny forskning om globala utmaningar och möjligheter.**
DDB 2024:07, DDB 2024:06, Kapitel 7 ur EBA 2024:09
- 3 dec **En ny era för global hälsa – trender, utmaningar och möjligheter**
EBA 2024:09
- 7 nov **Hur kan biståndet bekämpa korruption?**
EBA 2024:05
- 31 okt **Hur stödja processer för författningsbyggande?**
EBA 2024:06
- 13 jun **Internationellt webinarium om stöd till lokala aktörer för ett mer effektivt humanitärt bistånd**
EBA 2024:01
- 11 jun **Från konflikt till långsiktig utveckling – lärdomar från Sveriges bistånd till Liberia**
EBA 2024:02
- 27 maj **Utvecklingssamarbete i medelinkomstländer?**
Samarrangemang med Stockholm Institute of Transition Economics (SITE), Sida och Världsbanken.
- 16 maj **Political Voice in Times of Democratic Backsliding**
DDB 2024:05, DDB 2024:04, DDB 2024:03
- 29 apr **Handel – vad kan det svenska biståndet göra?**
EBA underlagsrapport, april 2024
- 12 apr **Supporting Local Actors for a More Effective Humanitarian Assistance**
EBA 2024:01
- 7 feb **Handel som drivkraft för utveckling**
DDB 2024:02, DDB 2024:01

EXPERTGRUPPEN

TORBJÖRN BECKER

Ordförande

Direktör för Östekonomiska institutet vid Handelshögskolan i Stockholm.

MALIN OUD

Vice ordförande

Chef för Raoul Wallenberg-institutets Stockholmskontor.

JENNY DESCHAMPS-BERGER

Ledamot

Chef för avdelningen för analysstöd, Centrum för totalförsvaret och samhälls säkerhet vid Försvarshögskolan.

LARS NIKLASSON

Ledamot

Biträdande professor i statsvetenskap vid Linköpings universitet.

ANDERS PEDERSEN

Ledamot

Chef för internationella avdelningen på svenska Röda Korset.

ÅSA REGNÉR

Ledamot

Generalsekreterare för Rädda Barnen.

KATARINA TRACZ

Ledamot

Vd och grundare av Solomós Communications.

ANDREAS WLADIS

Ledamot

Professor i katastrofmedicin vid Linköpings universitet, samt docent i kirurgi vid Karolinska institutet.

I Expertgruppen för biståndsanalys ingick under 2024 även Staffan I Lindberg, ledamot, forskningsledare och föreståndare, V-Dem-institutet, Göteborgs universitet.

Expertgruppens beslut verkställs av ett kansli med nio helårsanställda: Jan Pettersson (kanslichef), Malin Ahrne, Anna Florell, Mats Hårsmar, Arizo Karimi (vikarierande för Markus Burman som är tjänstledig), Ravneet Singh, Helena Hede Skagerlind, Matilda Widell och Númi Östlund.

LYSSNA PÅ
EBA-PODDEN
– EN PODCAST OM
BISTÅND!

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) är en statlig kommitté som oberoende utvärderar och analyserar Sveriges internationella bistånd.

Uppdraget är att bidra med kunskap till styrningen av det svenska utvecklingssamarbetet.

Biståndsanalys baserar sig på de studier som EBA givit ut under året. Denna skrift är vår årsrapport och finns tillgänglig i digital och tryckt form, på svenska och engelska.

www.eba.se
ud.eba@gov.se